

การอ้างอิงทางการแพทย์

วงศ์วรรณ วงศ์สุภา*

Vongsuphar W. Medical references. Chula Med J 1981 Sep ; 25 (5) :
1057-1072

A reference is a list publications which has been cited as a whole or in part in scientific papers. The form of a reference must fully represent informations concerning each work. There are three pertinent main systems of biographical citation. Their methods were illustrated for proper preparation of the manuscript. The importances of necessary reference citation and proper style to suit a particular journal were also stressed

ในการเรียบเรียงงานเขียนทางการแพทย์ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัย รายงานหรือบทความใด ๆ ก็ตาม จำเป็นต้องมีการอ้างอิง คือ มีรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้กันคว่าประกอบการเรียบเรียง เพื่อเป็นหลักฐานการค้นคว้า เป็นการสนับสนุนงานเขียนนั้น ๆ และเพื่อแสดงว่างานนั้นมีเหตุผล มีสาระเชื่อถือได้ ไม่ใช่เขียนขึ้นมาอย่างลอย ๆ ตามความพอใจ หรือคิดขึ้นเอง แต่เขียนตามหลักวิชา เอกสารที่นำมาอ้างอิง

ทำให้ผู้อ่านทราบว่า เคยมีผู้ใดเคยเขียนเรื่องเดียวกันนี้ไว้อย่างไร เมื่อใด ควรเขียนในแง่ใดต่อไป ผลงานวิจัยใด ๆ ที่เข้าช้องกับงานที่มีผู้รายงานไว้แล้ว หรือไม่ได้เสนอข้อมูลหรือข้อคิดเห็นใหม่ มีคุณค่าน้อยและทำให้เสียเวลาของผู้อ่าน

การอ้างอิงจำเป็นต้องมีแบบแผน ตลอดจนมีการเว้นระยะ และการใช้เครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้องด้วย เพื่อความเป็นมาตรฐาน

* บรรณากรัษ์ หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ของบทความวิชาการ ช่วยให้อ่านง่ายขึ้น สิ่งที่น่ามาประกอบการค้นคว้า อาจมีทั้งหนังสือ วารสาร จุลสาร ตลอดจนสิ่งที่ไม่ได้ตีพิมพ์ หรือคำสัมภาษณ์จากบุคคลที่มีความรู้ในเรื่องนั้นอย่างคึกคักนั้นวิธีการอ้างอิงจะแตกต่างกันไปตามชนิดของสิ่งที่นำมาอ้าง

วิธีเขียนการอ้างอิงทางการแพทย์ ได้มีการปรับปรุงวิธีการเขียนมาเสนอเพื่อให้เป็นแบบเดียวกัน จะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงการลงรายการอ้างอิงวารสารใน Index Medicus มาตลอดจนถึงปัจจุบัน⁽¹⁾ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1979 ได้มีการประชุมที่เมืองคูแวนเวอร์ ประเทศแคนาดา เพื่อวางหลักเกณฑ์วิธีการเขียนการอ้างอิงให้เป็นแบบเดียวกัน เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้เขียนบทความทางแพทย์ จัดเป็นแบบที่เรียกว่า The Vancouver Style⁽²⁾ ในข้อตกลงนี้ คณะกรรมการได้เสนอแนะวิธีการเขียนเอกสารอ้างอิงไว้หลายอย่าง สิ่งที่จะนำมากล่าวนี้เป็นกรอ้างอิงหลาย ๆ แบบ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความคิดว่าจะเลือกใช้การอ้างอิงแบบไหน เพื่อจะได้ถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

วิธีการอ้างอิง เมื่อนำข้อความของผู้อื่นจากหนังสือหรือวารสารมาอ้างอิง ไม่ว่าจะ เป็นบางส่วนหรือทั้งหมดให้อ้างทันทีที่อ้างถึง เป็นครั้งแรกในบทความ โดยใส่เลขอารบิกใน

วงเล็บ (arabic numerals in parenthesis) จะใช้วงเล็บกลมหรือวงเล็บเหลี่ยมก็ได้ โดยใส่ ต่อจากข้อความที่นำมาอ้าง หรือใส่เลขลอยโดยไม่มีวงเล็บที่เหนือบรรทัดข้อความที่นำมาอ้าง อิงนั้นตามลำดับหมายเลข พยายามหลีกเลี่ยงการอ้างอิงที่เป็นบทคัดย่อ (abstracts) ผลการสังเกตพฤติกรรมที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์ (unpublished observation) บทความที่กำลังตีพิมพ์ (in press) การติดต่อส่วนตัว (personal communication) รวมทั้งบทความที่รับไว้ตีพิมพ์แต่ยังไม่ตีพิมพ์ (accepted but not yet published) แต่ถ้าจำเป็นต้องอ้างอิงมาก อาจบอกให้ทราบ โดยเขียนไว้ในวงเล็บหลังข้อความนั้น⁽³⁾ การลงรายการอ้างอิง จำเป็นต้องเป็นความจริงโดยผู้เขียนอาจตรวจสอบจากต้นฉบับเบื้องต้นมาแล้ว และลงครบทุกรายการ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่ผู้อ่านที่ต้องการค้นคว้าต่อไป รายการต่าง ๆ ที่ควรแจ้งให้ผู้อ่านทราบได้แก่ ชื่อผู้เขียน นามสกุล ชื่อเรื่อง ชื่อบทความ ชื่อหนังสือ ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ ปีพิมพ์ และเลขหน้า การลงรายการทั้งหมดนี้จะแตกต่างกันบ้างตามประเภทของสิ่งพิมพ์

การเขียนอ้างอิงไม่ควรให้รายการเอกสารอ้างอิงยาวจนเกินไป เขียนเฉพาะเอกสารที่นำมาอ้างจริงๆ ไว้ในเนื้อหาเท่านั้น

การอ้างอิงสิ่งพิมพ์ที่เป็นเล่มหนังสือ (books)

ส่วนสำคัญที่สุดของหนังสือทุกเล่มอยู่ที่หน้าปกใน (title page) ซึ่งจะปรากฏมีชื่อผู้แต่ง (author) ชื่อผู้แต่งร่วม (joint authors) ชื่อเรื่อง (title) คำอธิบายชื่อเรื่อง (sub-title) ครั้งที่พิมพ์ (edition) สถานที่พิมพ์ (place of publication) ผู้พิมพ์ (publisher) ปีพิมพ์ (date of publication) หน้าสำคัญอีกหน้าหนึ่งคือ หน้าหลังปกใน จะบอกปีลิขสิทธิ์ (copyright date) ไว้ ซึ่งสามารถใช้ปีลิขสิทธิ์แทนปีพิมพ์ได้ ในกรณีไม่พบปีพิมพ์ที่หน้าปกใน สำหรับหนังสือภาษาไทย นอกจากดูรายละเอียดในหน้าปกใน หลังหน้าปกในแล้ว บางทีชื่อสำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ ต้องดูเพิ่มอีกหลายแห่งคือ คู่มือบทนำหรือคำนำ (preface) หรือหน้าสุดท้าย หรือปกหลัง

การอ้างอิงนิยมเขียนท้ายเรื่อง เขียนว่า เอกสารอ้างอิง หรือ อ้างอิง (references) โดยใส่เครื่องหมายเลขกำกับตามลำดับ หมายเลขที่กำกับในรายชื่ออ้างอิงต้องตรงกับหมายเลขที่อ้างในเนื้อเรื่อง แต่ถ้าเพียงอ่านเพื่ออาศัยเนื้อความประกอบความคิดเห็น ประกอบการเรียบเรียง และไม่ได้อ้างถึงในเนื้อเรื่อง คือไม่มีเลขกำกับในบทความ ให้เรียงชื่อหนังสือหรือ

เอกสารนั้นตามลำดับอักษรต่อจากเอกสารที่มีหมายเลขกำกับในเนื้อเรื่อง เช่น

1. Shelley WB, Wood MG. The stratum corneum biopsy for instant visualization of fungi. *J Am Acad Dermatol* 1980 Jan; 2 (1): 56-58

2. Afzal M. Incidence of aflatoxins and aflatoxin producing fungi in animal feedstuffs. *Mycopathologia* 1979 Dec; 69 (3): 149-151

3. Babich H, Kellogg ST. Abiotic factors affecting the toxicity of lead to fungi. *Appl Environ Microbiol* 1979 Sep; 38 (3): 506-513

(# 1 คือ บทความที่ใช้อ้างอิง มีเลขกำกับในบทความ)

(# 2 # 3 คือ บทความที่อ่านประกอบ ไม่มีการอ้างอิงในบทความ)

การอ้างอิงมีหลายแบบ หลักส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันเฉพาะบางรายการเท่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการผู้จัดทำหนังสือหรือวารสารแต่ละรายการได้กำหนดหรือวางระบบไว้ ดังนั้นผู้ที่ส่งบทความตีพิมพ์ควรอ่านคำแนะนำสำหรับผู้เขียนในวารสารนั้น ๆ และดูตัวอย่างบทความที่เคยมีผู้เสนอ

ที่สำคัญคือเขียนให้ถูกต้องที่สุด ลงรายละเอียดครบทุกรายการ เพื่อความสะดวกแก่ผู้อื่นที่ต้องการติดตามอ่านสิ่งที่นำมาอ้างอิงต่อไป สิ่งที่จะนำมากล่าวต่อไปนี้เป็นแบบต่างๆ ของการอ้างอิงทั้งประเภทหนังสือ วารสาร และคำอธิบายศัพท์ที่พบเสมอ

การอ้างอิงสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ มีหลายแบบ ที่นิยมใช้อาจแบ่งได้ดังนี้

1. ลงรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้ ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ (capitalize all main words)⁽⁴⁾ ชื่อหนังสือนิยมพิมพ์ตัวเอนหรือขีดเส้นใต้หรือพิมพ์ตัวดำ ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี) เมืองหรือสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีพิมพ์ (ค.ศ.) เลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย

ตัวอย่าง

Parkinson JA. *Textbook of Pediatrics*. 2 ed. Philadelphia : W.B. Saunders, 1980. 181-182

2. อีกแบบหนึ่งที่แตกต่างไปจากแบบที่หนึ่งคือ จะนำเอาปีพิมพ์มาไว้ในวงเล็บหลังชื่อผู้แต่งและเขียนคำว่า p ที่เลขหน้าด้วย (หรือเรียกว่าเป็นระบบ Harvard system)⁽⁵⁾

ตัวอย่าง :

Deuel H. (1975) *The Lipids*. 3 rd. ed. New York : Interscience p. 9-12

3. การอ้างอิงบทใดบทหนึ่งในหนังสือ (chapter in books) จะใช้ในกรณีที่มีผู้แต่งบท

นั้น ไม่ใช่ผู้จัดทำหรือผู้รวบรวม ให้ลงรายการตามลำดับดังนี้ ชื่อผู้แต่งที่เขียนบทความก่อน ตามด้วยชื่อเรื่อง และต่อด้วยคำว่า In: ตามด้วยชื่อผู้รวบรวมหรือผู้จัดทำ ชื่อหนังสือ เมืองที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปี ค.ศ. เลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย⁽⁶⁾

ตัวอย่าง :

Weinstein L, Swartz MN. Pathologic properties of invading microorganisms In: Sodeman WA, William AM, eds **Pathologic Physiology : Mechanisms of Diseases**. Philadelphia : W.B. Saunders, 1974. 472-479

ระบบ Harvard system ได้ให้หลักวิธีการอ้างอิงคล้ายคลึงกันเพียงแต่ นำปี ค.ศ. มาไว้หลังผู้แต่งและมีคำว่า p ที่เลขหน้า

ตัวอย่าง :

Porterfield, J.S. (1974) Interference and interferon. In: Harris, R.J.C. (ed) **Techniques in Experimental Virology** London, Academic Press, p. 305-326

4. รายงานการประชุม (congress proceedings)

รายงานการประชุมที่จัดขึ้น โดยสถาบันสมาคม ให้ใช้ชื่อการประชุมเป็นอันดับแรก

ตามด้วยครั้งที่ของการประชุม (ถ้ามี) ชื่อสถานที่ประชุม ชื่อเมือง และปีที่มีการประชุม
ตัวอย่าง:

International Tuberculosis Conference.
16 th, Toronto, 1967 .

ถ้ารายงานที่เสนอในการประชุม มีผู้เสนอผลงานต่าง ๆ โดยผู้เขียนหรือผู้เสนอเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ให้เริ่มด้วยชื่อผู้เขียนชื่อบทความ ตามด้วย In : ชื่อผู้รวบรวม(ถ้ามี) ชื่อการประชุม สถานที่ประชุม ปีที่ประชุม และหน้าตามลำดับ

ตัวอย่าง:

Cornforth IW, Lehmann H. The management of sickle-cell anaemia during pregnancy. In : **Proceeding of the Second International Congress of Haematology** London, 17-22 August 1974

ถ้าใช้ระบบ Harvard system จะใส่ปีที่ไว้หลังชื่อผู้แต่งตามด้วยชื่อผู้รวบรวม (ed) และมีเลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย ให้ลงดังนี้
ตัวอย่าง :

Cornforth JW, Lehmann H. (1974)
The management of sickle-cell amaemia during pregnancy In : Mosettig E. (ed), *Proceedings of the second International Congress of Haematology*. London, 17-22 August, 1974, p 450

การอ้างอิงประเภทบทความจากหนังสือ

พิมพ์ (newspaper article) ลงรายการตามลำดับดังนี้ ชื่อผู้แต่ง ชื่อบทความ ชื่อหนังสือพิมพ์ พิมพ์ตัวเอนหรือตัวกำหนด ปีที่พิมพ์ เดือน (ถ้าย่อ) วันที่พิมพ์ เลขหน้า (เลขคอลัมน์)

ตัวอย่าง:

Shaffer RA. Advances in chemistry are starting to unlock mysterious of the brain discoveries could help cure alcoholism and insomnia, explain mental illness. **Wall Street Journal** 1977 Aug 12 : 1 (col 1), 10 (col 1)⁽⁷⁾

การอ้างอิงสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร

(references to periodicals)

1. ระบบการอ้างอิงที่นิยมใช้มากและเป็นที่ยอมรับ คือระบบที่ใช้ในสิ่งพิมพ์ชื่อ Index Medicus ซึ่งจัดทำโดยห้องสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน (National Library of Medicine = NLM) โดยกำหนดให้ลงรายการตามลำดับดังต่อไปนี้ ชื่อผู้แต่ง (ถ้ามีหลายคนให้ลงชื่อทุกคน) ชื่อบทความ ชื่อวารสาร พิมพ์ตัวเอนหรือตัวกำหนด ปีพิมพ์ (ค.ศ.) เดือน (ถ้าย่อ) วันที่ (ถ้ามี) ปีที่ (volume) ฉบับที่ (number) เลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย

ตัวอย่าง : (ผู้แต่งคนเดียว)

Barclay WR. Medicine, metrication and SI units. **JAMA** 1980 Jul 18 ; 244 (3) : 241-42

ตัวอย่าง : (ผู้แต่งหลายคน)

Furbetta M, Angius A, Ximenes A, Tuveri T, Rosatelli C, Scales MT, Fais R, Coa A, Angioni G, Caminitti F. Prenatal diagnosis of beta thalassemia by fetal red cell enrichment with $\text{NH}_4\text{-Cl-NH}_4\text{HCO}_3$ differential lysis of maternal cell. **Br J Haematol** 1980 Mar ; 44 (3) : 441-50

2. การลงรายการเรื่องผู้แต่งอีกแบบหนึ่งซึ่งแตกต่างไปจากหลักของ Index Medicus คือ แบบ The Vancouver Style ได้กำหนดว่า ถ้าผู้แต่งมีไม่เกิน 6 คน ให้ใส่ชื่อทุกคน แต่ถ้ามากกว่า 6 คน ให้ใช้ชื่อผู้แต่ง 3 คนแรก และตามด้วยคำว่า et al ส่วนรายการอื่นๆ ลงเหมือนหลักของ Index Medicus

ตัวอย่าง :

Green DM, Freeman AI, Sather HN, et al. Comparison of three methods of central-nervous-system prophylaxis in childhood acute lymphoblastic leukemia

Lancet 1980 Jun 28 ; 1 (8183) : 1398-402

3. การลงรายการวารสาร ตามระบบ Harvard system คือนิยมใส่ปี ค.ศ. หลังผู้แต่ง และไม่ใส่ฉบับที่ (number)

ตัวอย่าง :

Burke, D.C. (1967) The purification of interferon. **Biochem J** 78 : 556-563

4. อีกแบบหนึ่งคือเริ่มด้วย ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ชื่อเต็มของวารสาร พิมพ์ตัวเอนหรือตัวค้ำหนา ปีพิมพ์ (ค.ศ.) และเดือน เป็นรายการสุดท้าย⁽⁸⁾

ตัวอย่าง :

Dunlop CR. Cataloging of publication. **Library Journal** 99 (18) : 2573-2578, 1974 October 15.

ชื่อย่อวารสาร (abbreviation of journals)

ชื่อย่อของวารสารที่เป็นสากล เป็นที่ยอมรับทั่วไป มักนิยมใช้ตัวย่อจาก Index Medicus ซึ่งคณะกรรมการของห้องสมุดแพทยศาสตร์อเมริกัน (NLM) ได้กำหนดไว้ ชื่อย่อนี้ได้มีการปรับปรุงมาตลอด เพื่อความเหมาะสมและทันสมัย ซึ่งจะดูได้จาก Index Medicus ฉบับเดือนมกราคม หรือ ฉบับ Cumulated

Index Medicus ฉบับที่ 1 ของทุกปี ตัวอย่าง
ชื่อย่อวารสารที่ยกมานี้ ได้เลือกเฉพาะชื่อย่อวารสาร
ที่ผู้ค้นคว้าสามารถนำไปตัดแปลงใช้ได้กับชื่อ
วารสารที่มีเขียนเหมือนกัน และโปรดสังเกตว่า
จะไม่มีคำที่เป็นบุรพบท (preposition) รวมทั้ง
คำว่า and, a, an, the

ตัวอย่าง :

Am Heart J
Am J Cardiol
Ann N Y Acad Sci
Arch Dis Child
Br J Obstet Gynecol
Br Med J
Bull WHO
Clin Endocrinol
Dis Colon Rectum
Ear Nose Throat J
Gastroenterology
Indian J Med Assoc
J Bone Joint Surg (Am)
J Med Assoc Thai
Lab Invest
Major Probl Clin Pediatr
Med Clin North Am
Nature

N Engl J Med
Q J Med
Radiol Clin North Am
Scand J Haematol
Sciences
Surgery
Toxicol
Urology
Vet Clin North Am
WHO Tech Rep Ser^(๑)

สำหรับวารสารทาง แพทย์ ภาษา ไทย
ยังไม่มี การกำหนด การเขียน คำย่อ ชื่อย่อวารสารที่
ยอมรับ ใช้กันทั่วไป ควร ใช้ชื่อเต็ม ตาม
ที่ปรากฏ ทั่ว ปก และ รายการ อื่น ๆ ให้ ใช้ หลัก
เดียวกัน กับ หลัก ของ Index Medicus โดย เรียง
ตาม ลำดับ ดังนี้ ชื่อ ผู้แต่ง (ขึ้น ต้น ด้วย ชื่อ ตัว
ตาม ด้วย นามสกุล) ชื่อ เรื่อง ชื่อ เต็มวารสาร
ซีด เส้น ใต้ หรือ พิมพ์ ตัว เอน หรือ คำหนา ปี พ.ศ.
เดือน (ใช้ ตัว เต็ม หรือ ตัว ย่อ ก็ได้) ปีที่ ฉบับที่
เลข หน้า แรก ถึง หน้า สุดท้าย

ตัวอย่าง :

อภิศร ภัทรากุลย์, พิบูลย์ อิทธิระวิวงศ์,
สมิทธิ์ สิทธิพงศ์. Alveolar soft-part sar-
coma. *จุฬาลงกรณ์เวชสาร* 2523 มกราคม ; 24
(1) : 29-35

ประเสริฐศักดิ์ ทั้วจินดา, กรุงไกร
เจนพาณิชย์. ผลของผงชูรส และ อะโทรปีน
ต่อลำไส้เล็ก. *สารศิริราช* 2522 กุมภาพันธ์
31 (2) : 184-190

ทวีพงษ์ สุวรรณโคต, สมหมาย ฤง-
สุวรรณ, สุอารีย์ อันตระการ. วัลโรคปอด
ในหญิงมีครรภ์. *จดหมายเหตุทางแพทย์* 2524
มกราคม ; 64 (1) : 26-30

สิ่งที่ควรทราบเกี่ยวกับการพิจารณาแต่ละ
รายการที่นำมาใช้เพื่อการอ้างอิง นับตั้งแต่ชื่อ
ผู้แต่งจนถึงเลขหน้า มีหลักกว้าง ๆ ดังนี้

การลงชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล

1. ประเภทผู้แต่งคนเดียว ถ้าเป็นคน
ไทย เขียนหนังสือภาษาไทย ลงในวารสาร
ไทย ให้ยึดหลักตามความนิยมของคนไทยคือ
ขึ้นต้นด้วยชื่อต้นตามด้วยนามสกุล เช่น
กานดา สุขสมบูรณ์ บทความที่ชื่อผู้แต่ง
เขียนเป็นภาษาไทยควรอ้างถึงก่อน บทความ
ที่ชื่อผู้แต่งเขียนเป็นภาษาอังกฤษ การเขียน
รายการเอกสารอ้างอิง เขียนตามลำดับอักษร
ของชื่อผู้แต่ง หรือตามลำดับก่อนหลังที่เอกสาร
นั้นได้ปรากฏถูกใช้ในการอ้างอิง (วารสาร
หลายฉบับมักมีระบบไม่เหมือนกัน ผู้เขียนควร
ดูตัวอย่างในวารสารนั้น ๆ ฉบับล่าสุด)

ถ้าผู้แต่งที่เป็นชื่อพระวงศ์มีบรรดาศักดิ์
ให้ใส่ไว้หลังชื่อ เช่น อุกมพร เกษมสันต์,

ม.ร.ว. ถ้าเป็นชาวต่างประเทศ ให้ Gordon
ME, Sir

และถ้าเป็นชาวต่างประเทศที่มีคำว่า ju-
nior ให้ย่อเป็น Jr. ตามหลังชื่อ เช่น Baker HL
Jr. สำหรับผู้สืบสกุลรุ่นที่สามหรือสี่จะใช้ดังนี้
Michaelis OE 3d, Smith JA 4th

2. ประเภทผู้แต่งหลายคน (หมายความว่า
มากกว่าหนึ่งคน) ตามหลักของ Index Medicus
ให้ใช้ชื่อผู้แต่งทุกคน โดยเรียงตามลำดับตั้งแต่
คนแรกถึงคนสุดท้ายดังที่ปรากฏ

Baron RL, Moore BC, Keys, JD,
Bernice TS.

วิภาดา จินดาใส, อรพินทร์ ติใจ,
ศรีนวล สงวนศรี

แต่ตามหลัก The Vancouver Style
แนะนำถ้าผู้แต่งมีไม่เกิน 6 คน ให้ใส่ชื่อผู้แต่ง
ทุกคน แต่ถ้าเกิน 6 คน ให้เขียนชื่อผู้แต่ง 3
คนแรกและตามด้วยคำว่า *et al*

ตัวอย่าง :

Ford CE, Hamerton JL, Jensen MU,
et al

ฉลอง ชัยชนะ, สมหมาย กิ่งจันทร์,
คำนิ้งนิจ สันติ, และคนอื่น ๆ

(คำว่า *et al* ย่อมาจาก *et alii* เป็น
ภาษาละติน หมายความว่า and Others แปล

ว่า “และคนอื่น ๆ” โดยมากมักจะใช้ตัวเอนหรือ ชีคเส้นใต้ เพื่อแสดงว่าเป็นศัพท์ภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ)⁽¹⁰⁾

รายงานที่มีผู้เขียนและผู้ร่วมงานหลายคน ไม่จำเป็นต้องใส่ชื่อทุกคน ให้ใส่ชื่อผู้ร่วมงานที่ช่วยกันคว่ำและมีส่วนร่วมจริง ๆ เท่านั้น ทั้งนี้ผู้แต่งคนแรกหรือผู้รับผิดชอบโดยตรง จะเป็นผู้ตัดสินใจว่า ควรใส่ชื่อผู้แต่งร่วมผู้ใดบ้าง ส่วนชื่อที่เหลือให้กล่าวขอบคุณในกิตติกรรมประกาศ (acknowledgements) หรือบทนำ (preface) หรือตอนสุดท้ายของบทความก็ได้

3. ประเภทผู้แต่งที่เป็นสถาบัน (corporate author) บทความในวารสารที่จัดทำโดย องค์การ สมาคม สถาบัน สโมสรระดับชาติ ให้ใช้ชื่อสถาบันเป็นชื่อผู้แต่ง ถือว่าเป็นผู้รับผิดชอบในบทความนั้น และตามด้วยชื่อเรื่องชื่อย่อวารสาร ตามลำดับ

ตัวอย่าง :

The Committee of Enzymes of the Scandinavian Society for Clinical Chemistry. Method for the determination for gamma-gluta-myltransferase in blood. *Scand Clin Lab Invest* 1976 ; 36 : 119-25

ถ้าเป็นหนังสือทางวิชาการที่จัดพิมพ์โดยสถาบัน สมาคม แต่มีชื่อผู้เขียนเป็นเจ้าของ

เรื่อง รับผิดชอบในผลงานเต็มที่ ให้ลงชื่อผู้เขียนตามหลักของผู้แต่ง และใช้ชื่อสถาบันเป็นผู้จัดพิมพ์ หรือสถานที่พิมพ์

ตัวอย่าง :

สุรทิน พงศ์สวัสดิ์. การพยาบาลเบื้องต้น. พระนคร : สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2520

สำหรับหนังสือที่จัดทำโดยสมาคม สถาบันระดับชาติ จัดพิมพ์หนังสือตำรา รับผิดชอบในเนื้อหาทั้งหมด ให้ชื่อสมาคมเป็นชื่อผู้แต่ง ตามด้วยชื่อหนังสือ

ตัวอย่าง :

American Medical Association
Department of Drugs. **AMA Drug Evaluation**. 3 rd ed. Littleton : Publishing Sciences Group, 1977

สิ่งพิมพ์ของหน่วยงาน สถานที่ราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม ให้ลงชื่อตามลำดับ

ตัวอย่าง :

มหิดล, มหาวิทยาลัย. คณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะแพทย-
ศาสตร์.

สาธารณสุข, กระทรวง. กรมอนามัย.
สภาอากาศไทย, โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์.

4. หนังสือไม่มีชื่อผู้แต่ง แต่มีผู้จัดพิมพ์ (editor) ผู้รวบรวม (compiler) หรือผู้แปล (translator) ให้ถือเป็นผู้แต่งได้โดยใช้ตัวย่อ ดังนี้ John MT, tr

William SR, comp

Robinson AA, ed

ถ้าหลายคนเติมตัว s ที่ตัวย่อ คือ trs.

comps. eds. แต่ถ้าไม่มีผู้รวบรวมหรือผู้จัดพิมพ์ให้ลงชื่อเรื่องทันที ตามด้วยชื่อหนังสือ ชื่อสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ ตามลำดับ

ตัวอย่าง :

มะเร็ง. พระนคร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า

2523

ถ้าเป็นบทความในวารสารที่ไม่มีชื่อผู้แต่ง ใน Index Medicus ก็ใช้วิธีเดียวกัน คือลงชื่อบทความทันที ตามด้วยชื่อวารสารตามลำดับจนถึงเลขหน้า

ตัวอย่าง :

Monoclonal antibodies and cancer.

Lancet 1981 Feb 21 ; 1 (8217) : 421423

ส่วนตามแบบของ The Vancouver style กำหนดให้ใส่คำว่า Anonymous ตามด้วยชื่อเรื่องต่อด้วยชื่อย่อวารสาร ปีค.ศ. เดือน (ถ้ามี) ปีที่ ฉบับที่ และเลขหน้าตามลำดับ

ตัวอย่าง :

Anonymous. Epideimology for primary health care. Int J Epidemiol 1976 ; 5 : 224-25

การลงรายการชื่อเรื่องและชื่อบทความ (title)

ชื่อเรื่องจะใส่ต่อจากชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่องของหนังสือ คุ้ได้จากปกนอก สันหนังสือ และหน้าปกใน ควรถือชื่อเรื่องในหน้าปกในเป็นสำคัญ ชื่อเรื่องต้องเขียนให้ครบทุกตัว ไม่ควรเขียนย่อ หรือ ตัดข้อความไม่ทันสมัย การลงชื่อเรื่องมี 2 แบบ ให้เลือกใช้แบบใดแบบหนึ่ง ดังนี้

1. ขึ้นต้นด้วยตัวใหญ่ทุกตัว ยกเว้นคำบุรพบท (prepositions) สันธาน (conjunctions) และ and a an the แต่ถ้า a an the อยู่หน้าชื่อเรื่องให้ใช้ตัวใหญ่ได้

ตัวอย่าง :

The Heart

Prevalence of Nutrition Problems in the World

2. ขึ้นต้นด้วยตัวใหญ่เฉพาะตัวแรกเท่านั้นที่เหลือใช้ตัวเล็ก กฎข้อยกขนิมใช้กับชื่อเรื่องของบทความในวารสารด้วย

ตัวอย่าง :

Some practical aspects of contraception

3. ถ้าชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและมีภาษา
ต่างประเทศอยู่ด้วย ให้ลงตามที่ปรากฏ
ตัวอย่าง :

รายงานเบื้องต้นการใช้ propranolol เติริยม
ผ่าตัดผู้ป่วยต่อมธรรยคือเป็นพิษ

4. คำอธิบายชื่อเรื่อง (sub-title) เป็น
คำอธิบายหรือขยายความหมายให้กับชื่อเรื่อง
หรือ เป็นตอนหนึ่งของหลาย ๆ ตอน ควรใส่
ให้ครบโดยใส่ตามหลังชื่อเรื่องทันที
ตัวอย่าง :

Endometriosis of the colon and
rectum : an indication for preoperative
coloscopy

ครั้งที่พิมพ์ (edition)

หนังสือที่พิมพ์ครั้งแรก ไม่ต้องเขียน
ครั้งที่พิมพ์ ถ้าเป็นครั้งที่ 2,3 และครั้งที่ต่อไป
ควรบอกไว้การเขียนครั้งที่พิมพ์ นิยมเขียน 2
แบบคือ

- 2 ed หรือ 2 nd ed
- 3 ed revised หรือ 3 rd ed revised
- 4 ed revised and enlarge หรือ 4 th

ed revised and enlarged

- ภาษาไทยใช้ดังนี้ พิมพ์ครั้งที่ 2
- พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไข
- พิมพ์ครั้งที่ 4 แก้ไข
- และเพิ่มเติม

สถานที่พิมพ์ (place of publication)

สถานที่พิมพ์ มีความสำคัญเช่นเดียวกับส่วนอื่น ๆ เพราะจะบอกชื่อเมือง หรือชื่อรัฐ ที่พิมพ์หนังสือเล่มนั้น ชื่อจะพิมพ์บอกไว้ที่หน้าปกใน ถ้ามีชื่อเมืองหลาย ๆ เมือง ให้ลงชื่อเมืองแรกที่ปรากฏ เช่น New York, London, Paris ใช้ New York เท่านั้น มีชื่อเมืองและชื่อรัฐให้ใส่ชื่อเมืองไว้หน้าชื่อรัฐ เช่น

- Springfield, Illinois
- Philadelphia, Pennsylvania
- New York, New York

สำนักพิมพ์ (publisher)

สำนักพิมพ์ มีความสำคัญเช่นเดียวกัน สำนักพิมพ์แต่ละแห่ง มีความเชี่ยวชาญด้านการพิมพ์แต่ละสาขา ตามชนิดของสิ่งพิมพ์ต่างกัน สำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียงในด้านทางแพทย์ มีหลายแห่ง แต่ละแห่งจะมีผู้เชี่ยวชาญเป็นคณะรับผิดชอบในการจัดพิมพ์ การจัดรูปเล่มและวางมาตรฐานการพิมพ์ สำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียงมาก ได้แก่

W.B. Saunders, William & Wilkims, MacMillan, Blackweli Scientific เป็นต้น

การลงรายการในอ้างอิง ตกคำว่า company, Ltd, printing office หรือ โรงพิมพ์ บริษัท ห้างหุ้นส่วน ออก จะลงพิมพ์

สั้น ๆ เป็น ไทยวัฒนาพานิช แพร่พิทยา เป็นต้น

ปีพิมพ์ (date of publication)

คือ ปี ค.ศ. หรือ พ.ศ. หมายถึงปีที่สิ่งพิมพ์นั้นได้พิมพ์ออกเผยแพร่ ปีพิมพ์จะปรากฏที่หน้าปกในหรือหลังหน้าปกใน ตรงคำว่า copyright date เช่น C 1979 ถือเป็นปีพิมพ์ได้ สำหรับหนังสือภาษาไทยบางเล่มไม่ปรากฏปีพิมพ์ตามหน้าที่กล่าวมานี้ อาจปรากฏที่หน้าสุดท้ายหรือปกหลัง แต่ถ้าไม่มีอาจใช้ปีพิมพ์จากคำนำหรือปีใกล้ชื่อโรงพิมพ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาก็ได้

ปีที่และฉบับของวารสาร (volume and number of journal)

ปีที่ (Volume=vol) หมายถึงปีที่กำหนดออกของวารสารตั้งแต่เริ่มพิมพ์เป็นครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน ซึ่งออกตามนโยบายของคณะกรรมการผู้จัดทำ ฉบับที่ (number = no.) หมายถึงลำดับที่ของวารสารที่ออกมาในปีที่ ซึ่งออกสม่ำเสมอตามที่กำหนดว่าเป็นรายสัปดาห์ (weekly) หรือรายเดือน (monthly) หรือราย 3 เดือน (quarterly) หรือรายปี (yearly, annually) วารสารส่วนใหญ่นิยมออกปีละหนึ่งปีที่หรือสองปีที่ (1 volume หรือ 2 volumes= 1 vol. หรือ 2 vols) เป็นรายเดือนหรือราย

สองเดือน ถ้ากำหนดออกรายเดือนปีละหนึ่งปีที่หมายความว่าปีที่ 1 จะออก 12 ฉบับ ฉบับเดือนมกราคมเป็นฉบับที่ 1 และฉบับธันวาคมจะเป็นฉบับที่ 12 ถ้าออกปีละสองปีที่ รายเดือนจะเขียนได้ดังนี้

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1-6 ตั้งแต่ มค.-มิย.

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1-6 ตั้งแต่ กค.-ธค.

เลขของปีที่เพิ่มมากขึ้นตามปีปฏิทิน

เช่น

ปีที่ 1 2520, ปีที่ 2 2521

หรือปีที่ 1,2 2520 และปีที่ 3,4 2521

วารสารบางเล่มจะออกฉบับพิเศษ โดย

แบ่งเป็นตอน (parts of numbers) ควรบอกในการอ้างอิงด้วยเช่น

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ตอนที่ 1 เดือนมกราคม

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ตอนที่ 2 เดือนมกราคม

Vol 1 no 1 pt 1 Jan

Vol 1 no 1 pt 2 Jan

การลงเลข ปีที่ ฉบับที่ ให้ใช้เลขอารบิก

(Arabic numbers) ถึงแม้วารสารบางเล่มจะใช้เลขโรมัน (Roman numerals) ก็ตาม

การลงเลขหน้า (pagination)

การอ้างอิงหน้าให้นำมาอ้างอิงทัว ๆ ไปใช้ดังนี้

1. ถ้าอ้างถึงหน้าเดียว ลงเลขหมายนั้น

เลย เช่น 14

2. ถ้าอ้างมากกว่าหนึ่งหน้า ควรระบุให้ชัดเจนว่าจากหน้าใดถึงหน้าใด โดยใช้เครื่องหมายขีดคั่นระหว่างเลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย เช่น 21-22, 20-23 ถ้าอ้างหลาย ๆ ตอนเขียนดังนี้ 20-21, 32-24

3. หนังสือหรือวารสารบางเล่ม อาจมีเลขหน้าเป็นเลขโรมัน สำหรับหน้านำและเลขอารบิกสำหรับหน้าหนังสือหรือตัวเล่ม เมื่อมีการอ้างเลขหน้าเลขโรมัน ให้ลงเป็นเลขโรมัน เช่น IV, X-XI

4. การลงเลขหน้าตามหลักของ Index Medicus จะระบุเลขหน้าอีกแบบหนึ่งคือ ถ้าอ้างหน้าเดียวลงเลขนั้นเลย ถ้าอ้างมากกว่าหนึ่งหน้าใช้ดังนี้ 21-2, 134-7, แต่ถ้าลงท้ายด้วยเลข 0 ใช้ดังนี้ 80-91

5. หลักของ Harvard system กำหนดว่าให้ลงเลขทุกตัว (should be written in full) เช่น 17-20, 301-326

6. หนังสือบางเล่มจะมีคำว่า P ก่อนเลขหน้าที่อ้างหน้าเดียวและ Pp สำหรับอ้างหลายหน้า ถือว่าใช้ได้ ทั้งขึ้นอยู่กับความนิยมหรือตามความเห็นของคณะบรรณาธิการ
คำย่อ (Ibid, Op cit., Loc.cit.)

คำย่อที่พบเสมอและใช้อ้างอิงในบทความต่างประเทศ ได้แก่ Ibid มาจากภาษาละตินว่า Ibidem (in the same place) ภาษาไทยใช้ว่า

“เรื่องเดียวกัน” หมายความว่าในเรื่องเดียวกันนี้เคยอ้างอิงมาครั้งหนึ่งแล้ว และนำมาอ้างอิงอีกโดยไม่มีการอื่นมาอ้างอิงกัน แต่อยู่คนละหน้า

ตัวอย่าง :

1. Ibrahim AS. Extraversion and neuroticism across cultures. *Psychol Rep* 1979 Jun; 44 (3pt.1) : 799

2. Ibid., 801

Op. cit. มาจากภาษาละตินคือ Opere citato (in the work cited) ภาษาไทยใช้ว่า “เรื่องเดิม” หมายความว่าเคยอ้างอิงมาแล้ว และจะนำมาอ้างอิงอีก แต่อยู่คนละหน้าและมีงานอื่นมาอ้างอิงแทรกไว้

ตัวอย่าง :

1. Gleckman R. Drug therapy reviews : nalidixic acid. *Am J Hosp Pharm* 1979 Aug ; 36 (8) : 1071

2. Crowley M. Therapy of recurrent invasive urinary tract infections of men. *N Engl J Med* 1979 Oct 18; 301 (16) : 788

3. Gleckman, op.cit., 1077

Loc. Cit. มาจากภาษาละตินคือ Loco citato (in the place cited, in the passage last referred to) ภาษาไทยใช้ว่า “เรื่องเดียวกัน

กัน หน้าเดียวกัน” หมายความว่านำเรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน คนแต่งคนเดียวกันมาอ้างซ้ำ และมีงานอื่นมาอ้างอิงกัน

ตัวอย่าง :

1. Jackson BR. Iridium implants in treatment of anorectal carcinoma. *Dis Colo Rectum* 1980 Apr; (23) : 145

2. Bailar JC 3d. Management of stab wounds of the back and flank. *Cur Surg* 1980 May-June; 37 (3) : 217

3. Jackson BR. loc. cit.

คำย่อทั้งสามคำนี้ โดยทั่วไปไม่แนะนำนำมาใช้ในการอ้างอิงเพราะจะเป็นปัญหาแก่ผู้ที่ไม่เข้าใจความหมายมาก่อน แต่ถ้าจำเป็นจริงๆ ก็อนุญาตให้ใช้ได้

การอ้างอิงแบบ Indirect quotations

หมายความว่าเป็นการอ้างอิงถึงสิ่งที่ได้อ้างมาแล้วจากสิ่งพิมพ์เล่มอื่นและไม่สามารถติดตามอ่านได้จึงนำมาอ้างอีกครั้งหนึ่ง จะใช้ในกรณีที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น ให้ใช้คำว่า

quoted in หรือ cited by ภาษาไทยใช้ว่า “อ้างถึงใน” หรือ “กล่าวถึงใน” แสดงว่าถือความสำคัญของหลักฐานการอ้างอิงของเล่มเดิมมาก

ตัวอย่าง :

Refsum S. Heredopathia atactica polyneuritiformis. *Acta Psychiatr Scand* [suppl] 1946; 38 : 1, quoted in Pabico RC, Gruebel BJ. Renal involvement in Refsum's disease. *Am J Med* 1981 May; 70 (5) : 1143

สัมภาษณ์ (interview)

สัมภาษณ์เป็นการติดต่อส่วนตัว ให้ลงคำว่าสัมภาษณ์ ตามด้วยชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ ตำแหน่ง (ถ้ามี) นามของสถาบัน วันเดือนปีที่สัมภาษณ์เพื่อจะได้ทราบเวลาที่ได้อ้างข้อมูลมา ภาษาอังกฤษใช้ “Personal interview with”

ตัวอย่าง :

สัมภาษณ์รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ยาชัย ณ สงขลา คณบดีคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 18 กันยายน 2524

Personnal interview with Associate Professor Yachai Na Songkla, the Dean of Faculty of Medicine, Chulalongkorn University 18 September 1981

ถ้าเป็นการติดต่อส่วนตัวทางจดหมายหรือทางใดก็ตาม ให้ลงชื่อผู้ถูกติดต่อ ตำแหน่ง (ถ้ามี) นามสถาบัน ตามด้วยคำว่าติดต่อส่วนตัว หรือ Personal communication ต่อด้วยวันเดือนปีที่ติดต่อ

ตัวอย่าง :

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ยาใจ ณ
สงขลา คณบดีคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ติดต่อบทคัดย่อ 20 กันยายน
2524

Associate Professor Yachai Na
Songkla, the Dean of Faculty of Medicine,
Chulalongkorn University. Personal com-
munication 20 September 1981

สรุป

การเขียนบทความการแพทย์ ถือเป็น
การอ้างอิงเป็น หลักฐานสำคัญอย่างหนึ่งที่สนับสนุน
ผลงานที่เสนอแก่ชุมชนว่าสมควรเชื่อถือ
หรือไม่ บทความนั้นมีคุณค่าดีเด่นเพียงใด
เป็นที่ทราบกันดีว่าผลงานที่มีคุณค่านั้น ควร
เป็นงานที่ทำให้เกิดความรู้ใหม่ๆ เป็นงานเขียน
ที่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ การเขียนบทความที่
ถูกต้องนั้น จะต้องแสดงให้เห็นผู้อ่านทราบทันที
ว่า ได้มีการเตรียมเป็นอย่างดี มีคำนำที่แสดง
วัตถุประสงค์อย่างชัดเจนของผู้เขียน เนื้อหา
ให้ความรู้ใหม่มีประโยชน์ต่อการศึกษาและต่อ
สังคม มีความยาวพอสมควร เขียนแบบอ่าน
ได้ใจความไม่วกวน ถ้อยคำสำนวนการแต่ง

ประโยคถูกต้องตามไวยากรณ์ เครื่องหมาย
วรรคตอนถูกต้อง มีภาพประกอบพองาม มี
ตารางที่ถูกต้องแบบแผน ทำการเปรียบเทียบข้อมูล
ที่เข้าใจง่ายและเชื่อถือได้ มีการวิจารณ์ผลมีบท
สรุปที่ได้ใจความ ซึ่งล้วนแต่ให้ประโยชน์แก่
ผู้อ่านทั้งสิ้น และสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ขาด
ไม่ได้ คือมีการอ้างอิง มีวิธีการอ้างอิงที่ถูก
ต้องซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้บทความนั้น
มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น วิธีการอ้างอิงจะเลือก
แบบใดก็ได้ แต่เมื่อยึดแบบไหนก็ควรใช้ให้
เหมือนกันตลอดรายการ สำหรับผู้เขียนบทความ
ควรศึกษาแบบแผนของวารสารที่ตั้งใจจะ
ส่งบทความ ไปเพื่อรับการพิจารณาลงตีพิมพ์
ด้วยทุกครั้ง เช่น ตั้งใจจะส่งบทความวิชาการ
ของท่านเพื่อเสนอขอรับการพิจารณาลงตีพิมพ์
ในจุฬาลงกรณ์เวชสาร ท่านควรศึกษาแบบแผน
การเขียนเอกสารอ้างอิงในจุฬาลงกรณ์เวชสาร
ฉบับสุดท้ายเสียก่อนเสมอ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้
กระบวนการพิจารณาคัดเลือกบทความสำหรับ
วารสารของเราใช้เวลาอันน้อยที่สุด เพื่อผู้อ่าน
ของเราจะได้ประโยชน์มากที่สุดด้วยนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

1. National Library of Medicine. Index medicus, including bibliography of medical reviews, list of journals indexed. **Ind Med** 1980 Jan; 21 (1 pt 1) : ix
2. The Vancouver Style. Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals. **Lancet** 1979 Feb 24; 1 (8113) : 429
3. Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journal by International Steering Committee of Medical Editors. **Br Med J** 1979 Feb 24 : 1 (6162) : 533
4. Fishbein M. Medical Writing, the Technic and the Art. 4 ed. Springfield, Illinois : Charles C. Thomas, 1972. 140
5. Dudley H. The Presentation of Original Work in Medicine and Biology. Edinburgh : Churchill Livingstone. 1977.86-90
6. International Steering Committee. Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals. **Ann Intern Med** 1977 Jan; 90(1) : 96-97
7. International Steering committee. Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals. **Am Rev Respir Dis** 1979 Jan; 119(1) : 3-10
8. เสนี อัญญาสิงห์, ผู้รวบรวม การอบรมเรื่องการเขียนบทความและรายงานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสาร ณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เมื่อ 18-20 ก.ย. 2522 วารสารแพทยันวิ 2522 ธันวาคม; 19 (3) : 186
9. National Library of Medicine. **Cummul Ind Med** 1970; 20 (2) : 837-965
10. จ้อย นันทวิษรินทร์, มล. แบบบรรณานุกรมและเชิงอรรถ คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514. 8-9,
11. เรื่องเดียวกัน, หน้า 117-121
12. สมหวัง ด้านชัยวิจิตร คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความลงในจุลสาร ฯ จุลสารชมรมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย 2523 พฤศจิกายน-ธันวาคม; 3 (6) : 628-635
13. สัมภาษณ์รองศาสตราจารย์ มล. จ้อย นันทวิษรินทร์ หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 22 กันยายน 2524
14. Huth E. New forms for references. **Br Med J** 1979 June 23; 1(6179) : 1697